

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 591/2017-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2018 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Róbertom Kučerom, Veľká Okružná 39, Žilina, pre namietané porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 39/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 39/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Žilina prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 39/2007 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 374,81 € (slovom tristosedemdesiatštyri eur a osemdesiatjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Róberta Kučeru, Veľká Okružná 39, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 591/2017-12 z 28. septembra 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 39/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že v napadnutom konaní vedenom pred okresným súdom, v ktorom je v procesnej pozícii žalobcu „o zaplatenie sumy 13 277,57 € s príslušenstvom“, dochádza k zbytočným priet'ahom. Poukázal na to, že žaloba bola

podaná na okresnom súde 30. augusta 2006 a vo veci stále nie je meritórne rozhodnuté. Sťažovateľ tiež v sťažnosti uviedol chronologický prehľad jednotlivých úkonov okresného súdu, pričom vytkol jeho nečinnosť a neefektívnu činnosť.

3. Sťažovateľ zdôraznil, že svojím správaním žiadnym spôsobom neprispel k vzniku prietáhov. Zároveň podľa neho postup okresného súdu v danej veci nemožno odôvodniť jej právnou alebo faktickou zložitou.

4. Sťažovateľ podal v napadnutom konaní sedemkrát sťažnosť na prietahy v konaní. V súvislosti s tým poukázal aj na to, že *«nie je správny názor súdu, pokiaľ raz reaguje na sťažnosť sťažovateľa tak, že táto je čiastočne dôvodná, potom následne, že ďalšia sťažnosť je neopodstatnená, následne je zas sťažnosť čiastočne dôvodná, či potom dôvodná. Súd by mal prihliadať na celé konanie v danej veci a nie len na určitý „úsek“ od podania jednej sťažnosti do podania druhej, ako to v podstate vyplýva z vyjadrení Okresného súdu Žilina k sťažnostiam sťažovateľa.»*

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v napadnutom konaní porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov a zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov konania.

6. Na výzvu ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprS/564/2017 z 28. novembra 2017 doručeným ústavnému súdu 6. decembra 2017 vyjadrila k sťažnosti podpredsedníčka okresného súdu, pričom k nemu priložila chronologický prehľad jednotlivých úkonov okresného súdu v danej veci, ako aj vyjadrenie zákonnej sudkyne. Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení uviedla:

„... K vecnej stránke prijatej sťažnosti konštatujem, že predmetné konanie považujem za skutkovo zložitejšie vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého a kontrolného znaleckého dokazovania. Nakoľko však k vypracovaniu kontrolného znaleckého posudku už došlo, po doručení vyjadrení sporových strán na základe výzvy súdu je možné v dohľadnej

dobe očakávať nariadenie pojednávania za účelom meritórneho rozhodnutia v predmetnej právnej veci.

... Z prehľadu jednotlivých procesných úkonov súdu a ich frekvencie možné konštatovať, že konanie v právnej veci sp. zn. 8C/39/2007 je poznačené nečinnosťou súdu v období od 12. 03. 2007 do 21. 12. 2007, od 21. 05. 2008 do 13. 01. 2009, od 30. 07. 2010 do 12. 09. 2011, od 23. 02. 2012 do 26. 07. 2012, od 28. 11. 2012 do 12. 07. 2013 a od 18. 01. 2016 do 15. 11. 2017.

... Priebeh konania čiastočne ovplyvnil aj sám sťažovateľ, ktorý ako žalobca až na základe opakovanej výzvy súdu predložil originál plnomocenstva právneho zástupcu žalobcu a až na výzvu súdu zaplatil súdny poplatok za podaní žalobu. Rovnako sťažovateľ ako žalobca žiadal súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa a predloženie dôkazov po podaní odporu žalovaného. Ostatný priebeh konania bol ovplyvnený potrebou nariadenia znaleckého dokazovania a kontrolného znaleckého posudku. Zásadne je možné konštatovať, že celková dĺžka konania je ovplyvnená nie vždy efektívnym postupom súdu v predmetnej právnej veci.“

7. Podpredsedníčka okresného súdu poukázala aj na opakovane podaný disciplinárny návrh voči bývalému zákonnému sudcovi v predmetnej veci vzhľadom na nedostatky v jeho činnosti. Vec sťažovateľa bola pridelená novej zákonnej sudkyni.

8. Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. K vyjadreniu okresného súdu zaujal na základe výzvy ústavného súdu stanovisko aj právny zástupca sťažovateľa. Vo svojom podaní doručenom ústavnému súdu 28. decembra 2017 uviedol, že sa stotožňuje s vyjadrením okresného súdu v časti, kde okresný súd poukazoval na podané disciplinárne návrhy voči bývalému zákonnému sudcovi.

10. Právny zástupca sťažovateľa zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

12. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. K porušeniu sťažovateľom označených práv malo dôjsť postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6, § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa

(I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

19. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že po právnej stránke ide o návrh na zaplatenie sumy 13 277,57 € s príslušenstvom, ktorý patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Čo sa týka skutkovej stránky, ústavný súd konštatuje, že možno pripustiť istú mieru skutkovej zložitosti veci vyplývajúcu z nutnosti vykonať znalecké dokazovanie vrátane kontrolného znaleckého dokazovania.

20. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ síce predložil originál splnomocnenia pre právneho zástupcu až na základe opakovanej výzvy súdu, a tiež žiadal o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa a predloženie dôkazov po podaní odporu, avšak toto nie sú závažné okolnosti na jeho strane, ktoré by relevantne a v podstatnej miere prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

21. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu konania. Z vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu, z chronologického prehľadu jednotlivých úkonov súdu a z predloženého súdneho spisu vyplýva, že okresný súd bol v napadnutom konaní nečinný v období od 12. marca 2007 do 21. decembra 2007, od 21. mája 2008 do 13. januára 2009, od 30. júla 2010 do 12. septembra 2011, od 23. februára 2012 do 26. júla 2012, od 28. novembra 2012 do 12. júla 2013 a od 18. januára 2016 do 15. novembra 2017. Nečinnosť okresného súdu tak v tomto prípade trvala približne 5 rokov a 5 mesiacov.

22. Vychádzajúc z týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 39/2007 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, mu prikázal, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 39/2007 konal bez zbytočných prietáhov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená.

III.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

25. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

26. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodnil nečinnosťou a neefektívnosťou okresného súdu a jeho pretrvávajúcou právnou neistotou, ktorá negatívne pôsobí na jeho psychický stav.

28. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

29. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

30. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom, ako aj na jeho neodôvodnenú nečinnosť v trvaní približne 5 rokov a 5 mesiacov, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 € pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

31. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil trovy konania, ktoré vyčíslil v sume 312,34 €, ako aj daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %.

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

33. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2016 v sume 884 €. Ústavný súd tak priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti) po 147,33 €. Ďalej má právny zástupca sťažovateľa nárok aj na režijný paušál 8,84 € za každý úkon podľa vyhlášky. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právny zástupca sťažovateľa je platiteľom tejto dane. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi, spolu takto predstavuje sumu 374,81 €.

34. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

35. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2018